

บันทึกการประชุม
คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๒๕
วันจันทร์ ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๐
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายจรูญ สิมเสถียร	โฆษกกรรมการ
๕. นางกฤษณา สุ่มาวงศ์	กรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัชพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	เลขานุการกรรมการ คนที่หนึ่ง
๑๙. นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

นายอุดม รัฐอมฤต

(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ**ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ****สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา**

นายวราห์ เห่งพุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

๑. นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานประธานรัฐสภา

๒. นางสาววิลาวรรณ ร่ารื่น

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการ ๓

ที่ปรึกษาประจำคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

นายเจษฎ์ โทณะวณิก

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

๑. นางสาวภัทรา เชื้ออรอด

๒. นางสาวจิตติพร วิชัยธนพัฒน์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นายอภิวัฒน์ คงชาติรี

ผู้อำนวยการฝ่ายวิเคราะห์การร่างกฎหมาย

๒. นางสาวกมลกานต์ ศรสวรรณ

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการพิเศษ

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๒๐๑ วันจันทร์ ที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๕๙ ถึงครั้งที่ ๓๒๔ วันศุกร์ ที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะอนุกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา**พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ**

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระเรื่องพิจารณา ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ศึกษาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน

พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาในการปรับปรุงเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ.

จากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ต่อจากการประชุมครั้งที่แล้ว โดยเริ่มพิจารณาตั้งแต่ร่างมาตรา ๓๒ เป็นต้นไป สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

มาตรา ๓๒

“มาตรา ๓๒ เมื่อตุลาการได้แถลงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือคู่กรณียื่นคำร้องคัดค้านตามมาตรา ๓๐ (๒) ให้ศาลงดการพิจารณาไว้จนกว่าศาลจะได้มีการชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้น

การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนตุลาการได้แถลงเหตุที่ตนอาจถูกคัดค้านหรือคู่กรณียื่นคำร้องคัดค้าน ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดในเหตุที่ถูกคัดค้านหรือขอถอนตัวนั้นแล้ว เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า ร่างมาตราใดที่กำหนดว่าในกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขอถอนตัวจากการพิจารณานั้น จะต้องได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า การพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญในการให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับกรณีที่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขอถอนตัวจากการพิจารณานำไปกำหนดไว้ในร่างมาตรา ๓๓

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า คณะอนุกรรมการมีความเห็นว่า หากศาลรัฐธรรมนูญได้เริ่มพิจารณาในเรื่องใดแล้วก็ไม่ควรกำหนดให้มีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้ ซึ่งในหลักการหากมีการร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านใดแล้ว ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านนั้นจะต้องแถลงชี้แจงต่อที่ประชุมตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้ที่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นชอบว่าควรให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านนั้นถอนตัวจากการพิจารณาหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรคำนึงถึงกรณีที่ปรากฏเหตุแห่งการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญหลังจากที่ศาลรัฐธรรมนูญได้เริ่มพิจารณาไปแล้วด้วย

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้แก้ไขความในร่างมาตรานี้ โดยตัดระยะเวลาในการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญออก เนื่องจากเห็นว่าตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกร้องคัดค้านซึ่งรู้เห็นหรือทราบถึงเหตุแห่งการคัดค้านนั้นจะต้องถอนตัวจากการพิจารณา ไม่ว่าจะมีการยื่นคำร้องคัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาหรือเกินกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า

อาจเกิดกรณีที่มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในระหว่างการพิจารณาด้วยเหตุผลทางการเมือง ซึ่งจะทำให้กระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเกิดความล่าช้า

ประธานกรรมการกล่าวว่า การคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะไม่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของศาลรัฐธรรมนูญที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ส่วนเนื้อหาเดิมของร่างมาตราที่เสนอโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ กำหนดไว้ว่า “เมื่อมีเหตุที่ตุลาการอาจถูกคัดค้านได้ตามมาตรา ๓๖ คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องคัดค้านยื่นต่อศาลได้ก่อนมีคำวินิจฉัยหรือคำสั่งชี้ขาดแต่อย่างช้า ต้องไม่เกินสิบวันนับแต่วันที่ทราบเหตุคัดค้านนั้น” เหตุใดคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ จึงตัดเนื้อหาในส่วนนี้ออก

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการได้ตัดความในส่วนนี้ออก เนื่องจากตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกร้องคัดค้านซึ่งรู้เห็นหรือทราบถึงเหตุแห่งการคัดค้านนั้น จะต้องถอนตัวจากการพิจารณาไม่ว่าจะมีการยื่นคำร้องคัดค้านภายในกำหนดระยะเวลาหรือเกินกำหนดระยะเวลาที่กำหนดไว้ ประกอบกับคณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้กำหนดให้มีบทรองรับการพิจารณาของตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกคัดค้านซึ่งได้ดำเนินการไปก่อนมีการยื่นคำร้องคัดค้านไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องกำหนดระยะเวลาในการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการสอบถามว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดกระบวนการคัดค้านผู้พิพากษาไว้อย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า มาตรา ๑๓ (๒) ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กำหนดว่า “(๒) คู่ความที่เกี่ยวข้องอาจยกข้อคัดค้านขึ้นอ้างโดยทำเป็นคำร้องยื่นต่อศาล แต่ถ้าตนได้ทราบเหตุที่ฟังคัดค้านได้ก่อนวันสืบพยาน ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านเสียก่อนวันสืบพยานนั้นหรือถ้าทราบเหตุที่ฟังคัดค้านได้ในระหว่างพิจารณา ก็ให้ยื่นคำร้องคัดค้านไม่ช้ากว่าวันนัดสืบพยานครั้งต่อไปแต่ต้องก่อนเริ่มสืบพยานเช่นว่านั้น” ประกอบกับมาตรา ๑๓ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กำหนดไว้ว่า “เมื่อได้ยื่นคำร้องดังกล่าวแล้ว ให้ศาลลงกระบวนการพิจารณาทั้งปวงไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีคำชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นแล้ว”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า อาจเกิดกรณีที่มีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญเกินสามคนขึ้นได้ซึ่งจะทำให้ศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถพิจารณาชี้ขาดในเรื่องใดได้

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า มาตรา ๑๓ วรรคสอง ของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง กำหนดว่า “เมื่อได้ยื่นคำร้องดังกล่าวแล้ว ให้ศาลลงกระบวนการพิจารณาทั้งปวงไว้ก่อนจนกว่าจะได้มีคำชี้ขาดในเรื่องที่คัดค้านนั้นแล้ว แต่ความข้อนี้ มิให้ใช้แก่กระบวนการพิจารณาซึ่งจะต้องดำเนินโดยมิชักช้า” ซึ่งมีข้อยกเว้นให้ศาลสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาคดีต่อไปได้โดยไม่ต้องงดการพิจารณาคดีไว้ก่อน

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๒ เป็นดังนี้

ประธานกรรมการสอบถามว่า ความว่า “โดยไม่ผูกพันกับคำร้องคัดค้านหรือคำชี้แจงของตุลาการหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี” ในวรรคสองมีความมุ่งหมายอย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองและกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ความว่า “โดยไม่ผูกพันกับคำร้องคัดค้านหรือคำชี้แจงของตุลาการหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี” ในวรรคสองจะมีความสอดคล้องกับการพิจารณาคดีในระบบไต่สวนเพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาในเรื่องใดก็ได้โดยไม่ต้องผูกพันกับคำร้องคัดค้านหรือพยานหลักฐานของคู่กรณี

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “เมื่อมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการคนใด หรือตุลาการขอถอนตัวจากการพิจารณา ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาเสนอหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเองขอถอนตัวมิได้” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการพิจารณาเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านเสนอขอสงวนสิทธิ์ ชี้ขาดคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเองขอถอนตัวมิได้” และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคสอง เป็นดังนี้ “ในการพิจารณาเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านเสนอขอสงวนสิทธิ์ ชี้ขาดคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเองขอถอนตัวมิได้”

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ที่ผ่านมาเคยมีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญบางท่านด้วยเหตุผลว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญคนดังกล่าวมีนามสกุลเหมือนกับบุคคลในพรรคการเมืองซึ่งเป็นคู่กรณี ส่งผลให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญท่านนั้นขอถอนตัวจากการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะขอถอนตัวจากการพิจารณาได้นั้นต้องเป็นไปตามเหตุแห่งการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่กำหนดไว้ และเสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการคนใดหรือตุลาการขอถอนตัวจากการพิจารณา ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาเสนอหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำร้องขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเองขอถอนตัวมิได้

ในการพิจารณาเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านเสนอขอสงวนสิทธิ์ ชี้ขาดคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเองขอถอนตัวมิได้”

การชี้ขาดเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ตุลาการผู้ยื่นขอสงวนสิทธิ์ชี้ขาด เสนอขอสงวนสิทธิ์ชี้ขาด ให้ประธานศาลออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ถูกคัดค้านและคู่กรณีทราบ การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ตุลาการจะขอถอนตัวหรือก่อนที่คู่กรณียื่นคำร้องคัดค้าน ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัว เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ความในวรรคสามที่แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดว่าในกรณีที่คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เป็นถ้อยคำที่สอดคล้องกับมาตรา ๒๑๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ ที่กำหนดว่า “คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญให้ถือเสียงข้างมาก เว้นแต่รัฐธรรมนูญจะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น” หรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๓ เป็นการชี้ขาดเกี่ยวกับเหตุคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ จึงมิใช่เป็นการวินิจฉัยชี้ขาดคดีของศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๒๑๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญ

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ สอบถามว่า กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญผู้ถูกคัดค้านคือประธานศาลรัฐธรรมนูญ ควรบัญญัติถ้อยคำรองรับกรณีดังกล่าวหรือไม่

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีประธานศาลรัฐธรรมนูญไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ได้มีการบัญญัติให้บุคคลใดปฏิบัติหน้าที่แทนหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๑๗ วรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานศาลรัฐธรรมนูญ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ตุลาการเลือกตุลาการคนหนึ่งทำหน้าที่แทนประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถูกคัดค้านจนเหลือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ปฏิบัติหน้าที่ได้ไม่ถึงเจ็ดคน หรือกรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญถูกคัดค้านทั้งหมด จะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ร่างมาตรา ๓๑ วรรคสอง กำหนดให้การคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่พิจารณาวินิจฉัยในเรื่องใดมากกว่าหนึ่งคน ให้คู่กรณีจัดทำเป็นคำร้องแยกเป็นรายตุลาการ และให้ทำการพิจารณาคำร้องเป็นรายกรณีไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีข้างต้นเป็นการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญด้วยเหตุที่แตกต่างกัน แต่หากมีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทุกคนโดยอ้างเหตุอย่างเดียวกันจะต้องดำเนินการแก้ไขอย่างไร

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เหตุแห่งการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำกัดเฉพาะตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งในร่างมาตรา ๒๘ ได้ระบุเหตุแห่งการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญไว้ชัดเจน หากไม่เข้าลักษณะตามร่างมาตรา ๒๘ คำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญย่อมเป็นอันตกไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีมีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดไม่ให้พิจารณาคดีในเรื่องใดอาจถือเป็นเหตุอื่นใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมไปตามร่างมาตรา ๒๙

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า กรณีตามร่างมาตรา ๒๙ ศาลรัฐธรรมนูญอาจตีความได้ว่ากรณีมีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดไม่ให้พิจารณาหรือวินิจฉัยคดีเรื่องใดอาจไม่เข้าลักษณะเหตุอื่นใดอันมีสภาพร้ายแรงซึ่งอาจทำให้การพิจารณาหรือวินิจฉัยเสียความยุติธรรมไปได้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า เคยมีกรณีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจำนวนสี่ท่านในคราวเดียวด้วยเหตุที่แตกต่างกัน

ปรากฏว่าศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องแล้วมีคำวินิจฉัยไม่อนุญาตให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งสี่ท่านถอนตัวออกจากการพิจารณาคดี

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๒๙ อาจนำมาใช้บังคับเพื่อแก้ไขปัญหากรณีตุลาการศาลรัฐธรรมนูญทั้งหมดถูกคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ได้ ดังนั้น เสนอแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการขอถอนตัวศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐ (๒) หรือมาตรา ๒๙ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาเสนอหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเสนอขอถอนตัวมิได้

ในการพิจารณาเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้าน เสนอขอถอนตัวศาลรัฐธรรมนูญหรือที่ตนเสนอขอถอนตัว หรือ ผู้ซึ่งยื่นคำร้องคัดค้าน หรือ ผู้ซึ่งเสนอขอถอนตัว หรือ พยานหลักฐานที่ตนเสนอขอถอนตัว ประกอบด้วย

การชี้ขาดเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ตุลาการผู้ยื่นขอถอนตัวศาลรัฐธรรมนูญหรือที่ตนเสนอขอถอนตัว ให้ผู้ทำหน้าที่ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้านและคู่กรณีทราบ

การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ตุลาการจะขอถอนตัวหรือก่อนที่คู่กรณียื่นคำร้องคัดค้านย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัวหรืออนุญาตตามคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

นายศุภชัย ยาวะประภาช กรรมการ สอบถามว่า หากมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจนเหลือตุลาการไม่เพียงพอที่จะปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้ หรือตุลาการศาลรัฐธรรมนูญขอถอนตัวจากการพิจารณาคดีทั้งหมดจะดำเนินการแก้ไขอย่างไร

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า กรณีมีการยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญโดยอ้างเหตุอันไม่สุจริต ควรให้คำร้องดังกล่าวเป็นอันตกไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจะขอถอนตัวจากการพิจารณาคดีได้ต้องมีเหตุที่เข้าลักษณะตามที่กฎหมายกำหนด และแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ วรรคหนึ่ง ที่แก้ไขใหม่ เป็นดังนี้ “เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือยื่นคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือตุลาการขอถอนตัวศาลรัฐธรรมนูญตามมาตรา ๓๐ (๒) หรือมาตรา ๒๙ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณาเสนอหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาดคำขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเองหรือที่ตนเสนอขอถอนตัวมิได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดว่า เจ้าหน้าที่ผู้มีส่วนได้เสียในเรื่องใดจะดำเนินการกระบวนการพิจารณาทางปกครองในเรื่องนั้นไม่ได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ เจ้าหน้าที่ผู้นั้นสามารถพิจารณาเรื่องทางปกครองดังกล่าวที่ตนมีส่วนได้เสียได้

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาตรา ๑๘ กำหนดว่า ไม่ให้นำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคัดค้านเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาทางปกครองมาใช้บังคับกับกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน หากปล่อยให้ล่าช้าไป จะเสียหายต่อประโยชน์สาธารณะหรือสิทธิของบุคคลจะเสียหายโดยไม่มีทางแก้ไขได้ หรือไม่มีเจ้าหน้าที่อื่นปฏิบัติหน้าที่แทนผู้นั้นได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่สามารถนำพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มาใช้บังคับกับวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญได้ เนื่องจากเป็นบทบัญญัติกฎหมายที่ใช้สำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องทางปกครอง ซึ่งกรณีมีการคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญจนทำให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญมีจำนวนไม่ครบองค์คณะที่จะพิจารณาวินิจฉัยคดีได้ ถือเป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ซึ่งจำเป็นต้องให้ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญที่ถูกคัดค้านดังกล่าวพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องคัดค้านตุลาการศาลรัฐธรรมนูญได้

นายอัคร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า ผู้พิพากษาทั้งหมดในศาลล้มละลายกลางเคยถูกคัดค้านการปฏิบัติหน้าที่ ทำให้ผู้พิพากษาในศาลล้มละลายกลางดังกล่าวต้องพิจารณาคำร้องคัดค้านผู้พิพากษา แม้ว่าจะถือเป็นผู้พิพากษาที่มีส่วนได้เสียในคำร้องคัดค้านผู้พิพากษาก็ตาม

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติแก้ไขเพิ่มเติมร่างมาตรา ๓๓ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๓ เมื่อมีการขอถอนตัวตามมาตรา ๓๐ (๑) หรือยื่นคำร้องคัดค้าน ตุลาการคนใด หรือตุลาการขอถอนตัวขอพักพิชการตาม มาตรา ๓๐ (๒) หรือมาตรา ๒๙ ให้ศาลประชุมปรึกษาหารือเพื่อพิจารณาเหตุคัดค้านนั้น โดยตุลาการซึ่งถูกคัดค้านจะร่วมพิจารณา เสนอหรือออกเสียงลงคะแนนชี้ขาด คำขอถอนตัวหรือคำร้องที่คัดค้านตนเอง หรือที่ตนเสนอขอถอนตัว ได้ เว้นแต่เป็นกรณีจำเป็นที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้

ในการพิจารณาเหตุคัดค้านตุลาการ ให้ศาลฟังคำชี้แจงของตุลาการที่ขอถอนตัวหรือถูกคัดค้าน เสนอขอพักพิชการขอพักพิชการไม่พักพิชการหรือพักพิชการชั่วคราวหรือพักพิชการหรือพักพิชการชั่วคราว ประกอบด้วย

การชี้ขาดเหตุคัดค้านตามวรรคหนึ่งให้ถือตามคะแนนเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ตุลาการผู้ยื่นขอพักพิชการและขอพักพิชการในคดีนั้น ให้ผู้ทำหน้าที่ประธานออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ในการลงมติตามวรรคสาม ให้กระทำโดยวิธีลงคะแนนลับ

เมื่อศาลพิจารณาวินิจฉัยเป็นประการใดแล้ว ให้แจ้งคำวินิจฉัยให้ตุลาการที่ ขอถอนตัว หรือถูกคัดค้าน และคู่กรณีทราบ

การพิจารณาที่ได้ดำเนินไปก่อนที่ตุลาการจะขอถอนตัวหรือก่อนที่คู่กรณียื่นคำร้องคัดค้าน ย่อมสมบูรณ์ไม่เสียไปเพราะเหตุที่ศาลมีคำสั่งชี้ขาดให้ถอนตัวหรืออนุญาตตามคำคัดค้าน เว้นแต่ศาลจะได้กำหนดไว้ในคำสั่งเป็นอย่างอื่น”

มาตรา ๓๔

“มาตรา ๓๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย เที่ยงธรรม และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

คำสั่งหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการตัดสิทธิการแสดงความคิดเห็นต่อคำพิพากษาที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหยาบคายหรือมีลักษณะอาฆาตมาดร้าย

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิจารณาอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี”

ประเด็นการพิจารณา

นายอัครเดช คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ซึ่งแจ้งว่า การรับฟังความคิดเห็นของประชาชนผ่านเว็บไซต์ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ มีผู้แสดงความคิดเห็นต่อร่างมาตรา ๓๔ ว่า ควรมีหลักประกันความเป็นอิสระแก่คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญและผู้ปฏิบัติงานสนับสนุนให้แก่ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากฝ่ายการเมือง

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้**ประชาชนศาลรัฐธรรมนูญ**มีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย เที่ยงธรรม และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ”

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ซึ่งแจ้งว่า เหตุที่บัญญัติให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากร่างมาตรา ๖ กำหนดให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนด ระเบียบ และประกาศต่าง ๆ โดยต้องเป็นไปตามมติของคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า การรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในศาลรัฐธรรมนูญ เป็นเรื่องของศาลรัฐธรรมนูญหรือคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ไม่จำเป็นต้องให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญ เท่านั้นเป็นผู้มีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดี

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า บทลงโทษกรณีละเมิดอำนาจศาลตามร่างมาตรา ๓๔ (๓) เป็นบทลงโทษเดียวกับการละเมิดอำนาจศาลปกครอง ซึ่งแตกต่างจากบทลงโทษเรื่องการละเมิดอำนาจศาล ที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง เนื่องจากการละเมิดอำนาจศาลในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจะมีบทกำหนดโทษที่รุนแรงมากกว่า

ประธานกรรมการสอบถามว่า กรณีมีการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญและศาลรัฐธรรมนูญ สั่งลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามร่างมาตรา ๓๔ (๓) หน่วยงานใดจะเป็นผู้บังคับการให้เป็นไปตามคำสั่งลงโทษของศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น เสนอเพิ่มความเป็นวรรคห้า ดังนี้ “เมื่อศาลมีคำสั่งตาม (๓) แล้ว ให้กรมราชทัณฑ์ดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาล”

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า บทบัญญัติเรื่องการละเมิดอำนาจศาลปกครอง มีหลักการอย่างไร ได้มีการบัญญัติหลักการในลักษณะเดียวกับร่างมาตรา ๓๔ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญนี้หรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า เหตุแห่งการละเมิดอำนาจศาลปกครองบัญญัติในลักษณะเดียวกับเหตุแห่งการละเมิดอำนาจศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง แต่บทลงโทษกรณีละเมิดอำนาจศาลปกครองจะบัญญัติในลักษณะเดียวกับร่างมาตรา ๓๔ วรรคสาม ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ โดยไม่มีการกำหนดให้หน่วยงานใดมีอำนาจบังคับการให้เป็นไปตามคำสั่งลงโทษของศาล

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า เมื่อศาลปกครองมีคำสั่งลงโทษทางอาญากรณีละเมิดอำนาจศาล จะมีบทบัญญัติให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับโดยอนุโลม เพื่อให้มีหน่วยงานที่บังคับการให้เป็นไปตามคำสั่งลงโทษของศาลปกครองได้

นายอภิชาติ สุขัคคานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๔ มีการใช้ถ้อยคำว่า “ที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล” ซึ่งอาจตีความได้ว่าที่ทำการศาลคือส่วนที่แยกออกจากบริเวณศาล ดังนั้น ควรใช้ถ้อยคำว่า “ภายในบริเวณศาล” เพื่อให้สอดคล้องกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบัญญัติไว้

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า ลักษณะทางกายภาพของศาลรัฐธรรมนูญปัจจุบัน ที่ทำการของศาลรัฐธรรมนูญจะอยู่ภายในอาคาร โดยบริเวณรอบอาคารที่ทำการของศาลรัฐธรรมนูญเป็นพื้นที่ของศาลฎีกาและกระทรวงยุติธรรม ซึ่งการบัญญัติถ้อยคำว่า “ที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล” จึงมีความหมายครอบคลุมบริเวณของศาลรัฐธรรมนูญแล้ว

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขความในร่างมาตรา ๓๔ และเพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๓๔ ให้ **ประชาชนศาลรัฐธรรมนูญ** มีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดี

ดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย เที่ยงธรรม และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

คำสั่งหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการตัดสิทธิการแสดงความคิดเห็นต่อคำพิพากษาที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหยาบคายหรือมีลักษณะอาฆาตมาดร้าย

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบของศาลวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นทรมานละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจสั่งตั้งข้อหาข้อนี้

(๑) ตักเตือน โดยขอชี้แจงข้อเท็จจริงเป็นสวสยลักษณะอันชอบด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษชั่วคราวไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ศาลสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิจารณารวมข้อหาละเมิดอำนาจศาลและโทษที่สืบเนื่องมาจากการผิดที่กระทำนี้

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามมาตรา ๓๔ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาล และให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำดำเนินเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิจารณาอย่างระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓) ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ เสนอให้ที่ประชุมพิจารณา ร่างมาตรา ๓๔ ร่างมาตรา ๓๔/๑ และร่างมาตรา ๓๔/๒ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่คณะอนุกรรมการร่าง ขึ้นใหม่ เนื่องจากเห็นว่าเรื่องละเมิดอำนาจศาลมีผลกระทบต่อบุคคลที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก และอาจทำให้ ศาลใช้อำนาจเกินขอบเขตที่กฎหมายกำหนดได้ ดังนี้

“มาตรา ๓๔ ให้ประธานศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ แก่คู่กรณีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง หรือแก่บุคคลภายนอกที่อยู่ต่อหน้าศาลตามที่เห็นจำเป็นเพื่อรักษาความเรียบร้อยในบริเวณศาล และเพื่อให้ กระบวนการพิจารณาดำเนินไปตามเที่ยงธรรมและรวดเร็ว อำนาจเช่นว่านี้ ให้รวมถึงการสั่งห้ามคู่กรณี หรือบุคคลที่เข้ามาในบริเวณศาลมิให้ดำเนินกระบวนการพิจารณาในทางก่อความรำคาญ หรือในทางประวิงให้ ชักช้าหรือในทางฟุ่มเฟือยเกินสมควร

มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดกระทำการอย่างใด ๆ ดังกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่ากระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล

(๑) ขัดขืนไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดตามมาตรา ๓๔

(๒) เมื่อรู้ว่าจะมีการส่งคำร้อง หนังสือ หรือเอกสารอื่น ๆ ถึงตน แล้วจงใจไปเสียให้พ้น หรือหาทาง หลีกเลียงที่จะไม่รับคำร้อง หนังสือ หรือเอกสารนั้นโดยสถานอื่น

(๓) ตรวจเอกสารทั้งหมด หรือฉบับใดฉบับหนึ่ง ซึ่งอยู่ในสำนวน หรือคัดเอาสำเนาเอกสารเหล่านั้นไป โดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติ มาตรา ๕๖

(๔) ขัดขืนไม่มาศาล เมื่อศาลได้มีคำสั่งตามมาตรา ๔๘ วรรคสาม

(๕) วิจารณ์การพิจารณาหรือการวินิจฉัยของศาล เว้นแต่เป็นการวิจารณ์โดยสุจริตด้วยวิธีการทางวิชาการ

มาตรา ๓๔/๒ ผู้ใดกระทำความผิดฐานละเมิดอำนาจศาล ให้ศาลมีอำนาจสั่งลงโทษโดยวิธีหนึ่งวิธีใดดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การไล่ออกจากบริเวณศาลนั้นให้กระทำได้ชั่วระยะเวลาที่ศาลนั่งพิจารณาหรือภายในระยะเวลาใด ๆ ก็ได้ตามที่ศาลเห็นสมควร เมื่อจำเป็นจะเรียกให้ตำรวจช่วยจัดการก็ได้”

ประธานกรรมการกล่าวว่า ร่างมาตรา ๓๔ ที่คณะกรรมการแก้ไขเพิ่มเติม และร่างมาตรา ๓๔/๑ ที่คณะกรรมการเพิ่มขึ้นใหม่ ได้กำหนดขอบเขตของศาลในการใช้อำนาจสั่งลงโทษกรณีละเมิดอำนาจศาลไว้ครอบคลุมและชัดเจนแล้ว ดังนั้น ร่างมาตรา ๓๔ ร่างมาตรา ๓๔/๑ และร่างมาตรา ๓๔/๒ ที่คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเสนอมานั้น ควรตัดออกทั้งหมด

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติ ดังนี้

๑. แก้ไขร่างมาตรา ๓๔ เป็นดังนี้

“มาตรา ๓๔ ให้ประชาชนศาลรัฐธรรมนูญมีอำนาจรักษาความสงบเรียบร้อยของการพิจารณาคดีในส่วนที่เกี่ยวกับบุคคลที่เข้ามาหรือจะเข้ามาในที่ทำการศาล หรือบริเวณที่ทำการศาล หรือเข้าฟังการไต่สวนของศาล หรือในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชนศาลอาจมีคำสั่งให้บุคคลใดหรือกลุ่มบุคคลใดกระทำการหรืองดเว้นกระทำการ เพื่อให้การพิจารณาคดีดำเนินไปโดยสงบเรียบร้อย เที่ยงธรรม และรวดเร็ว รวมทั้งวางระเบียบเพิ่มเติมเพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาของศาลเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและมีประสิทธิภาพ

คำสั่งหรือระเบียบตามวรรคหนึ่งต้องไม่เป็นการตัดสิทธิการแสดงความคิดเห็นต่อคำพิพากษาที่กระทำโดยสุจริตและมีได้ใช้ถ้อยคำหยาบคายหรือมีลักษณะอาฆาตมาดร้าย

ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามวรรคหนึ่ง ให้ถือว่าผิดวินัยและให้ศาลสั่งลงโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือทั้งจำทั้งปรับ

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ศาลสั่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิชิตบรรเทาหรือระงับโทษและเท่าที่ควรเป็นไปตามพฤติการณ์แห่งคดี”

๒. เพิ่มความเป็นร่างมาตรา ๓๔/๑ ดังนี้

“มาตรา ๓๔/๑ ผู้ใดฝ่าฝืนคำสั่งศาลหรือระเบียบตามมาตรา ๓๔ ให้ถือเป็นการละเมิดอำนาจศาลและให้ศาลมีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) ตักเตือน โดยจะมีคำตำหนิเป็นลายลักษณ์อักษรด้วยหรือไม่ก็ได้

(๒) ไล่ออกจากบริเวณศาล

(๓) ลงโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ การส่งลงโทษตามวรรคสอง ให้ศาลพิจารณาร้อยละระมัดระวังและเท่าที่จำเป็นตามพฤติการณ์แห่งกรณี

ในการดำเนินการให้เป็นไปตามคำสั่งศาลตาม (๓)ให้นำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา ๓๕

“มาตรา ๓๕ การยื่นคำร้องตามมาตรา ๗ (๑๑) ให้กระทำได้เฉพาะกรณีไม่มีกฎหมายกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิไว้โดยเฉพาะ รวมทั้งไม่อาจใช้สิทธิโดยวิธีการอื่นได้แล้ว”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า การยื่นคำร้องตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) เรื่องอำนาจของศาลรัฐธรรมนูญ ในการพิจารณาวินิจฉัยคดีผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ร้องขอว่าการกระทำนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญนั้น คณะกรรมการได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา เพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑)

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญยังมิได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) ข้างต้น โดยจะนำเรื่องเข้าสู่ที่ประชุมคณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญในวันพุธ ที่ ๗ มิถุนายน ๒๕๖๐

ประธานกรรมการกล่าวว่า ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕ เพื่อให้คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ได้พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใช้สิทธิตามร่างมาตรา ๗ (๑๑) นี้ให้แล้วเสร็จก่อน

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. กล่าวว่า กรณีเกิดเหตุฉุกเฉินรุนแรงหรือมีการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในบริเวณศาล ควรให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยของศาลรัฐธรรมนูญหรือบุคคลใดในการระงับยับยั้งเหตุดังกล่าว และให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติหน้าที่ระงับยับยั้งเหตุดังกล่าวดังกล่าวด้วยหรือไม่

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีเจ้าหน้าที่ที่เข้าไประงับยับยั้งเหตุฉุกเฉินรุนแรงหรือการละเมิดอำนาจศาลรัฐธรรมนูญในบริเวณศาลตามคำสั่งของศาลรัฐธรรมนูญ ย่อมได้รับความคุ้มครองตามกฎหมาย ไม่ต้องรับผิดชอบอยู่แล้ว

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง กล่าวว่า ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนดว่า กรณีมีเหตุฉุกเฉินรุนแรงหรือการละเมิดอำนาจศาลในบริเวณศาล หากมีความจำเป็นอาจร้องขอให้เจ้าพนักงานตำรวจช่วยดำเนินการได้

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๕

มาตรา ๓๖

“มาตรา ๓๖ การเสนอคดีให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยให้ผู้ยื่นคำเนิการดังต่อไปนี้

(๑) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๑) (๒) (๕) (๖) (๗) (๘) (๙) (๑๐) และ (๑๒) ให้จัดทำเป็นหนังสือ

(๒) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๓) (๔) และ (๑๑) ให้จัดทำเป็นคำร้องตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

(๓) การเสนอคดีตามมาตรา ๗ (๑๓) ให้จัดทำเป็นคำร้องหรือหนังสือตามแบบที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ต้องพิจารณาให้รอบคอบว่าการเสนอคดีต่อศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๗ บุคคลใดมีอำนาจเสนอเรื่องได้ ทั้งนี้ หากเป็นกรณีหน่วยงานราชการเสนอเรื่อง โดยหลักต้องทำเป็นหนังสือ หากเป็นกรณีบุคคลเป็นผู้เสนอเรื่อง เช่น กรณีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาเข้าชื่อกันเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยหลักต้องทำเป็นคำร้อง เป็นต้น

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า กรณีการเสนอเรื่องตามร่างมาตรา ๗ (๕) คดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภานั้น แม้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาจะมีสิทธิเข้าชื่อกันเพื่อเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ แต่ผู้ที่มีอำนาจยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คือ ประธานสภาที่ได้รับคำร้องดังกล่าว

ประธานกรรมการกล่าวว่า กรณีคดีเกี่ยวกับการสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาตามร่างมาตรา ๗ (๕) ให้ประธานสภาที่ได้รับคำร้องนั้นทำคำร้องเป็นหนังสือยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ

นายอัศวิน คนชื่อ เลขานุการอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ชี้แจงว่า กรณีสำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของศาลฎีกาชั้นกลางให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ได้กระทำในรูปแบบหนังสือราชการ

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ศาลรัฐธรรมนูญได้ประชุมร่วมกับศาลยุติธรรมและศาลปกครอง โดยมีการตกลงกันว่าการส่งเรื่องให้แต่ละศาลพิจารณาวินิจฉัยหรือมีคำพิพากษา ให้สำนักงานของศาลแต่ละแห่งเป็นผู้ดำเนินการ

ประธานกรรมการมอบหมายให้คณะอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พิจารณาให้ได้ข้อยุติว่าการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามร่างมาตรา ๗ ให้กระทำในรูปแบบใดบ้าง โดยพิจารณาจากรัฐธรรมนูญเป็นสำคัญ ดังนั้น ควรรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖ ร่างมาตรา ๓๗ และร่างมาตรา ๓๘ ไว้ก่อน

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๖

มาตรา ๓๗

“มาตรา ๓๗ หนังสือตามมาตรา ๓๖ (๑) อย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๒) ความเห็นของผู้ยื่นหนังสือหรือผู้เกี่ยวข้อง แล้วแต่กรณี

(๓) ลงลายมือชื่อผู้ยื่นหนังสือ แต่ในกรณีที่เป็นการมอบอำนาจให้ผู้อื่นลงนามในหนังสือ ต้องแนบคำสั่งมอบอำนาจให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

(๔) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการกล่าวว่า โดยทั่วไปเมื่อมีการลงลายมือชื่อโดยระบุตำแหน่งของบุคคลผู้ยื่นหนังสือแล้ว ไม่จำเป็นต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชนประกอบด้วย

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๗

มาตรา ๓๘

“มาตรา ๓๘ คำร้องตามมาตรา ๓๖ (๒) ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ และอย่างน้อยต้องมีรายการดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อและที่อยู่ของผู้ร้อง

(๒) ระบุเรื่องอันเป็นเหตุให้ต้องใช้สิทธิ พร้อมทั้งข้อเท็จจริง หรือพฤติการณ์ที่เกี่ยวข้อง

(๓) คำขอของผู้ร้อง

(๔) ลงลายมือชื่อผู้ร้อง แต่ในกรณีที่เป็นการยื่นคำร้องแทนผู้อื่น ต้องแนบบใบมอบฉันทะให้ทำการดังกล่าวมาด้วย

(๕) รายการอื่นที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า เหตุใดจึงบัญญัติให้คำร้องตามมาตรา ๓๖ (๒) ต้องใช้ถ้อยคำสุภาพ เนื่องจากคำร้องดังกล่าวอาจยื่นโดยสภาผู้แทนราษฎร วุฒิสภา รัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระ ซึ่งต้องใช้ถ้อยคำที่สุภาพอยู่แล้ว

มติที่ประชุม

คณะกรรมการมีมติรอการพิจารณาร่างมาตรา ๓๘

มาตรา ๓๙

“มาตรา ๓๙ ผู้ยื่นคำร้องหรือหนังสือต้องส่งเอกสารและหลักฐานประกอบคำร้องหรือหนังสือรวมทั้งพยานหรือระบุพยานที่จำเป็นแก่การวินิจฉัยด้วย

การยื่นคำร้องหรือหนังสือ เอกสารและหลักฐาน รวมทั้งพยานหรือการระบุพยานในแต่ละคดี และการถอนคำร้องหรือหนังสือ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ”

ประเด็นการพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๓๙ วรรคสอง ความว่า “ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ” นำหลักการมาจากเรื่องใด

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า คณะอนุกรรมการเห็นว่า

การดำเนินการตามร่างมาตรา ๓๙ เป็นเรื่องรายละเอียดในการพิจารณาวินิจฉัยคดีของศาลรัฐธรรมนูญ จึงกำหนดให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการตั้งข้อสังเกตว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ได้แก้ไขเพิ่มเติมและตัดบทบัญญัติบางประการออกไป ในประเด็นที่ตัดออกไปนั้นได้มีการนำไปบัญญัติเพิ่มเติมไว้ในส่วนใดหรือไม่ ทั้งนี้ วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญเป็นเรื่องที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเชี่ยวชาญมากที่สุด จึงควรมีตัดบทบัญญัติเดิมที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมาเป็นหลัก

นายอภิวัฒน์ คงชาติ อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ประเด็นเรื่องการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการตั้งข้อสังเกตว่าควรบัญญัติหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ หรือให้ออกเป็นข้อกำหนดของศาลรัฐธรรมนูญ จากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฉบับที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการพบว่าหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอนั้น มีบัญญัติไว้เฉพาะบางกรณีเท่านั้นไม่ได้บัญญัติรองรับไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ทุกกรณี ดังนั้น หลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการจึงบัญญัติให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญแทน รวมทั้งตัดบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติตามที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมาในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญออก

ประธานกรรมการกล่าวว่า ไม่เห็นด้วยกับประเด็นความเห็นของคณะอนุกรรมการที่กำหนดให้กระบวนการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากคณะกรรมการยังไม่เข้าใจในหลักคิดของศาลรัฐธรรมนูญในเรื่องการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการยื่นคำร้องและการปฏิบัติหน้าที่ เนื่องจากศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรใหม่ที่ยังไม่มีความชัดเจนในวัฒนธรรมขององค์กร แนวคิดในการออกแบบวิธีปฏิบัติของศาลรัฐธรรมนูญที่ผ่านมาจึงมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนแบบระบบเจ้าขุนมูลนาย ซึ่งอาจเกิดปัญหาแก่ประชาชนในการใช้สิทธิต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ ดังนั้น บทบัญญัติที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแม้จะเป็นบทบัญญัติที่เป็นรายละเอียด ขั้นตอน กระบวนการดำเนินงานก็ตาม เป็นการสะท้อนภาพการทำงานจริงของศาลรัฐธรรมนูญที่ควรบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ ได้บัญญัติแยกลักษณะคดีที่จะอยู่ในเขตอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีของศาลรัฐธรรมนูญไว้ทั้งสิ้นสิบสามกรณี

ประธานกรรมการกล่าวว่า แม้บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ คณะกรรมการได้กำหนดลักษณะคดีที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ก็ตาม แต่ประเด็นที่คณะกรรมการต้องพิจารณาและตรวจสอบคือ ลักษณะคดีแต่ละประเภทที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗ นั้น สอดคล้องกับบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ หรือไม่ เนื่องจากรัฐธรรมนูญ ได้วางหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการใช้สิทธิทางศาลรัฐธรรมนูญ ว่าองค์กรใดหรือบุคคลใดที่มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้บ้าง เช่น กรณีที่เป็นหน่วยงานของรัฐให้ทำเป็นหนังสือโดยไม่ต้องยื่นคำร้อง

ติดอากรแสตมป์ หรือส่งสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน หรือกรณีที่เป็นบุคคลธรรมดาให้ทำเป็นคำร้อง เป็นต้น สำหรับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในแต่ละประเภท จำเป็นต้องกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ด้วยเพื่อเป็นตัวกำกับกับการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ด้วย คณะกรรมการจึงต้องบัญญัติกำหนดเงื่อนไขไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ให้ชัดเจน มิใช่กำหนดให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ ดังนั้น บทบัญญัติในร่างมาตราต่างๆ ตามที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการควรพิจารณาว่าหลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญที่สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเสนอมานั้น มีความเหมาะสมหรือไม่ มิใช่ตัดออกทั้งหมดแล้วให้ออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อเปรียบเทียบกับกระบวนการพิจารณาของศาลยุติธรรมที่กำหนดไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อยกเว้นบางเรื่องซึ่งเป็นรายละเอียดในทางปฏิบัติ และไม่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณาจึงไม่จำเป็นต้องบัญญัติไว้ในกฎหมายแต่สามารถออกระเบียบ คณะกรรมการบริหารศาลยุติธรรมเพื่อรองรับในทางปฏิบัติได้ เช่น แบบคำฟ้อง แบบคำร้อง เป็นต้น ดังนั้น หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญจึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ แต่หากมีความจำเป็นอาจออกเป็นข้อกำหนดของประธานศาลรัฐธรรมนูญก็ได้แต่ต้องไม่มีลักษณะที่เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ในฐานะประธานอนุกรรมการร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ กล่าวว่า หากที่ประชุมเห็นควรคงหลักการในเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ คณะอนุกรรมการจะได้ดำเนินการทบทวนแล้วนำเสนอที่ประชุมพิจารณาอีกครั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า บทบัญญัติในร่างมาตรา ๗ ที่บัญญัติแยกลักษณะคดีแต่ละประเภทไว้แล้วก็ตาม คณะกรรมการควรสอบถามความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญว่ากระบวนการดำเนินการตามลักษณะคดีแต่ละเรื่อง สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความประสงค์ให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญอย่างไร เนื่องจากลักษณะคดีบางประเภทสามารถกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ แต่คดีบางประเภทไม่สามารถกำหนดเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ เช่น กรณีปัญหาเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และองค์กรอิสระ ควรกำหนดให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้เฉพาะปัญหาภายในองค์กรของตน หรือสามารถยื่นได้ทุกกรณี หากเห็นว่าปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาในทางปฏิบัติที่ส่งผลกระทบต่อองค์กรอื่นแม้ปัญหานั้นจะเกิดขึ้นกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระอื่นก็ตาม เช่น คณะรัฐมนตรีเห็นว่ารัฐสภาดำเนินการเรื่องหนึ่งไม่ถูกต้อง แต่ปรากฏว่าการกระทำนั้นไม่เกี่ยวข้องกับคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีมีอำนาจเสนอเรื่องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าการกระทำของรัฐสภานั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญได้หรือไม่ หรือควรกำหนดให้เฉพาะรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระที่เกี่ยวข้องที่ได้รับผลกระทบจากการกระทำนั้นเท่านั้น ที่มีสิทธิยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ไม่ว่าปัญหาจะเกิดขึ้นกับรัฐสภา คณะรัฐมนตรี หรือองค์กรอิสระใดก็ตาม องค์กรเหล่านั้นสามารถยื่นเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ทุกกรณี เช่น กรณีสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินเห็นว่าคณะรัฐมนตรีกระทำการไม่ถูกต้องจึงส่งเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าคณะรัฐมนตรีกระทำการถูกต้องหรือไม่ หรือกรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. เห็นว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินไม่มีอำนาจตรวจสอบในบางเรื่องจึงส่งเรื่องเพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่าสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินมีอำนาจในการตรวจสอบในเรื่องนั้นหรือไม่ เป็นต้น ดังนั้น กระบวนการ

ในทางปฏิบัติดังกล่าว คณะกรรมการต้องรอความเห็นของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก่อนที่จะมีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญในคดีแต่ละประเภทที่บัญญัติในร่างมาตรา ๗ อย่างไร ทั้งนี้ ขอให้คณะกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญดำเนินการปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนนี้ใหม่ทั้งหมดแล้วนำเสนอที่ประชุมอีกครั้ง

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาร่างบทบัญญัติในหมวด ๕ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ในร่างมาตรา ๗๗
มาตรา ๗๗

“มาตรา ๗๗ ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นนิติบุคคลและอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของศาล

กิจการของสำนักงานไม่อยู่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยแรงงานสัมพันธ์ กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน แต่พนักงานและลูกจ้างของสำนักงานต้องได้รับประโยชน์ตอบแทนไม่น้อยกว่าที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองแรงงาน กฎหมายว่าด้วยการประกันสังคม และกฎหมายว่าด้วยเงินทดแทน”

ประเด็นพิจารณา

ประธานกรรมการสอบถามว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นส่วนราชการหรือไม่

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีฐานะเป็นส่วนราชการ

ประธานกรรมการเสนอแก้ไขเพิ่มเติมความในวรรคหนึ่ง เป็นดังนี้ “ให้มีสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นส่วนราชการมีฐานะเป็นนิติบุคคล ~~๗๗~~ อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบของศาล” และสอบถามว่า เหตุใดจึงต้องบัญญัติหลักการในวรรคสอง ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่ใช้กับหน่วยธุรการขององค์กรอิสระที่ไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ

นายอภิวัฒน์ คงชาติรี อนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ ชี้แจงว่า ในชั้นการยกร่าง คณะอนุกรรมการนำหลักการมาจากร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่มีฐานะเป็นส่วนราชการ จึงจำเป็นต้องมีบทบัญญัติในวรรคสองเพื่อรองรับสิทธิประโยชน์ของพนักงานและลูกจ้าง ส่วนสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระอื่นที่มีฐานะเป็นส่วนราชการ จึงไม่จำเป็นต้องมีบทบัญญัติวรรคสอง ดังนั้น เสนอตัดความในวรรคสองของร่างมาตรานี้ออกทั้งวรรค

นายอัชพร จารุจินดา กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ ตั้งข้อสังเกตว่า รูปแบบการบัญญัติร่างมาตรา ๗๗ มีรูปแบบเดียวกับที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า คณะอนุกรรมการควรนำแนวทางที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้พิจารณา ยกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมาเป็นแนวทางในการยกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในการยกร่างบทบัญญัติหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ คณะอนุกรรมการควรนำพระราชบัญญัติสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๔๒ มาเป็นต้นร่างแล้วพิจารณาปรับบทบัญญัติในส่วนที่กำหนดให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญมีความเป็นอิสระแยกออกจากศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอยู่ภายใต้การกำกับดูแลและเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหน้าที่รองรับภารกิจของศาลรัฐธรรมนูญ มิใช่ให้สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรอีกองค์กรหนึ่งแยกเป็นอิสระจากศาลรัฐธรรมนูญ เนื่องจากสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจะมีอยู่ต่อไปหรือไม่ขึ้นอยู่กับว่ารัฐธรรมนูญกำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญหรือไม่ หากรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญ สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญก็ต้องถูกยุบเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตาม การยกร่างบทบัญญัติในหมวดว่าด้วยสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญจำเป็นต้องบัญญัติหลักการให้ศาลรัฐธรรมนูญเป็นองค์กรที่มีอำนาจกำกับดูแลสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญอีกฐานะหนึ่ง โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งมีประธานศาลรัฐธรรมนูญ เป็นประธาน และตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ เป็นกรรมการ ลักษณะเดียวกับคณะกรรมการข้าราชการตุลาการ (ก.ต.)

จากนั้น ประธานกรรมการสอบถามเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ว่าคณะกรรมการได้พิจารณาไปแล้วหรือไม่ และปัจจุบันอยู่ในขั้นตอนใด

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. รายงานความคืบหน้าการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินว่า คณะอนุกรรมการได้พิจารณาศึกษาหลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินครบทุกมาตราแล้วแต่อยู่ระหว่างการตรวจสอบความถูกต้องของรายงานสรุปผลการศึกษาที่จะนำเสนอต่อคณะกรรมการ โดยรายงานสรุปผลการศึกษาแบ่งรายงานออกเป็นสามส่วนได้แก่ ส่วนที่หนึ่งบทสรุปโดยนำเสนอประเด็นสำคัญของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนที่สองประเด็นความเห็นต่อหลักการที่บัญญัติในแต่ละร่างมาตรา และส่วนที่สามตารางสรุปประเด็นความเห็นที่มีผู้เสนอแนะและความเห็นของคณะอนุกรรมการ

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ได้เสนอความเห็นเกี่ยวกับหลักการที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน คณะอนุกรรมการได้นำประเด็นความเห็นดังกล่าวมาประกอบการพิจารณาด้วยหรือไม่

นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า ประเด็นความเห็นที่นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอความเห็นนั้น คณะอนุกรรมการได้นำมาประกอบการพิจารณาด้วย ทั้งนี้ ประเด็นความเห็นที่นายปิยพันธุ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอความเห็นนั้น เป็นการเสนอความเห็นส่วนตัว เช่น ควรเปลี่ยนชื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งประเด็นชื่อสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน คณะอนุกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่าไม่ใช่สาระสำคัญ แต่สาระที่ควรพิจารณาคือองค์กรตรวจเงินแผ่นดินต้องเป็นหนึ่งเดียว มีการทำงานที่ประสานงานกันไม่ใช่ต่างฝ่ายต่างดำเนินงานในภารกิจของตน

ประธานกรรมการสอบถามว่า คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินได้ดำเนินการยกร่างมาตราพื้นฐานแล้วหรือไม่

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า คณะกรรมการได้มีการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินทั้งฉบับครั้งหนึ่งแล้ว เพื่อให้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินนำประเด็นของสังเกต ของที่ประชุมไปปรับร่างมาตราต่างๆ เพื่อนำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอีกครั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ตรวจเงินแผ่นดิน คณะกรรมการใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอโดยคณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินหรือผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดินเป็นร่างหลักในการพิจารณา

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดิน พ.ศ. ชี้แจงว่า ในการพิจารณาของ คณะกรรมการใช้ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินฉบับที่คณะกรรมการ ตรวจเงินแผ่นดินเสนอเป็นหลัก ประกอบกับได้รับทราบข้อมูลจากนายปิยพันธ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการ ตรวจเงินแผ่นดิน ว่าในขั้นการยกร่างเพื่อนำเสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญได้ดำเนินการยกร่าง แบ่งออกเป็นสามส่วน คือ ส่วนที่หนึ่งบทบัญญัติในส่วนคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ยกร่างโดยนายปิยพันธ์ นิมมานเหมินท์ กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ส่วนที่สองบทบัญญัติในส่วนวินัยการเงินการคลัง ยกร่างโดย ศาสตราจารย์พิเศษชัยสิทธิ์ ตราชูธรรม ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และส่วนที่สามบทบัญญัติ ในส่วนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินและผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ยกร่างโดยนายพิศิษฐ์ ลีลาวชิโรภาส ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน

ประธานกรรมการสอบถามว่า ผู้ยกร่างทั้งสามส่วนต่างยอมรับซึ่งกันและกันหรือไม่ว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญที่เสนอต่อคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ เสนอในนามขององค์กร มิใช่เสนอเป็นการส่วนตัว

นายธนาวัฒน์ สังข์ทอง เลขานุการกรรมการ คนที่สอง ชี้แจงว่า ในการพิจารณาเบื้องต้น คณะกรรมการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินฉบับที่ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินเสนอเป็นหลัก โดยพิจารณาควบคู่กับฉบับที่สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เสนอ ว่ามีบทบัญญัติที่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญหรือไม่ ทั้งนี้ คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินได้ปรับปรุงร่างบทบัญญัติตามประเด็นตามที่ประชุมได้ตั้งข้อสังเกต เสร็จแล้ว

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการ ตรวจเงินแผ่นดินให้แล้วเสร็จภายในเดือนกรกฎาคม ๒๕๖๐ ส่วนเวลาที่เหลือจะได้พิจารณาร่าง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ ในฐานะประธานอนุกรรมการพิจารณาศึกษาหลักการ ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. กล่าวว่า คณะกรรมการควรพิจารณาทบทวนร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติทั้งฉบับอีกครั้งหนึ่งก่อนเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เนื่องจากคณะกรรมการได้มี ข้อสังเกตเพื่อให้คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการปรับปรุงแก้ไข บทบัญญัติ ดังนั้น คณะกรรมการควรพิจารณาทบทวนอีกครั้งหนึ่ง

ประธานกรรมการกล่าวว่า มอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญประสานงาน คณะอนุกรรมการยกร่างกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติที่คณะอนุกรรมการได้ปรับปรุงตามข้อสังเกตของที่ประชุมนำเสนอ ที่ประชุมเพื่อพิจารณาทบทวนอีกครั้งก่อนเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ จากนั้นจึงพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการตรวจเงินแผ่นดินเป็นลำดับต่อไป

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันอังคาร ที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ เวลา ๑๓.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและกล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๕.๕๐ นาฬิกา

นายสกันธ์ พรหมบุญตา

นิติกรชำนาญการ

นายณฤพณ์ ฐลีจันทร์

นิติกรปฏิบัติการ

นายรัฐภูมิ คำศรี

นิติกรชำนาญการพิเศษ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมวิธีการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์